

Тақризи роҳбари илмӣ

Ба диссертатсияи Валиев Чамшед Абдумаликович дар мавзӯи “Хусусиятҳои морфо-биологӣ ва асосҳои селекцияи чуворимакка дар шароити Шимоли Тоҷикистон” барои пешниҳод ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯи ихтисоси 06.01.05 – селекция ва тухмпарварию растанҳои кишоварзӣ.

Дар шароити камзаминии ҷумҳурии оқилона ва самаранок истифода бурдани заминҳои обёришаванда манбаи асосии истеҳсоли маҳсулотҳои ғизоӣ ба шумор рафта, парвариши чуворимакка дар кишти асосӣ ва такрорӣ аз ҷиҳати иқтисодӣ ғайбаовар буда, дар таъмини амнияти озуқавории мамлакат мавқеи муҳимро ишғол менамояд.

Муҳимии корҳои илмию таҳқиқотии Валиев Ч.А. дар бораи омӯзиши таҳлили хусусиятҳои морфо-биологӣ ва асосҳои селекцияи чуворимакка дар минтақаҳои шимоли ҷумҳурии нигаронида шудааст ва дар натиҷаи навъҳои серхосилу бо давраҳои гуногуни пухтарасии дон ихтироъ карда шудааст, ки ин мавзӯи аҳمийтноки илмӣ ва амалӣ шуморида мешавад.

Аз ҷониби Валиев Чамшед Абдумаликович пеш аз оғози корҳои илмию таҳқиқотии мавзӯ, роҳбари илмӣ, барномаи корӣ таҳия намуда, дар корҳои таҷрибавӣ ва ҷамъоварию маълумотҳои илмӣ иштирок намуда, натиҷаи он дар ҷаласаҳои шӯъбаи агротехникаи зироатҳои кишоварзӣ ва Шӯрои илмию Филали Институти зироаткорӣ дар вилояти Суғд муҳокима ва тасдиқ карда шудааст.

Дар шароити заминҳои обии вилояти Суғд, бори аввал аз ҷониби унвонҷӯ омӯзиши дақиқи 500 намунаҳои аввалияи чуворимаккаҳои бурунмарзӣ ва селексионии навъҳои маҳаллӣ, популясионӣ, синтетикӣ ва шаҷараҳои худгардолудшаванда мавриди таҳқиқ қарор дода шуданд, ки онҳо ҳамчун маводҳои арзишноки дар оянда барои корҳои селексионӣ ва истеҳсолот, истифода бурда мешаванд.

Диссертатсияро шахсан худӣ муаллиф иҷро намуда, натиҷаҳои илмию бадастовардашуда низ, таҳқиқоти мустақилонаи ӯ мебошад. Дар давоми ҳама давраҳои таҳқиқот муаллиф иҷрокунандаи асосии он буда, дар ин замина кори диссертатсияро пурра ба анҷом расонидааст.

Дар натиҷаи корҳои селексионии бисёрсола чуворимаккаи навъи “Истиклол” ихтироъ карда шудааст, ки ҳосилнокии донаш ба 80-85 с/га баробар аст ва нисбат ба навъи ноҳиябандишудаи назоратии “Зарафшон” 10,5 сентнер аз 1 гектар зиёд аст. Санҷиши истеҳсолии солҳои 2019-2020 нишон доданд, ки ҳосилнокии дони чуворимаккаи навъи “Истиклол” дар